

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. čeh. rač. 11.197. Telefon 3112.

Narodni poslanci — storite svojo dolžnost!

Položaj državnega uradništva je postal naravnost neznošen.

Plače ne zadoščajo za najpreprostejše življenje, draginja narašča od dne do dne, državni krmilarji se pa niti najmanj ne zgra-nejo, da bi pričeli vsaj razmišljati o upro-paščanju državnega uradništva, ki so mu vzrok nezadostni prijemki. Dohodki ne do-sezajo minimuma za najprimitivnejše življe-nje.

Kakor bi se rogali iz bede je v nasprotju z odpomočjo celo znižala država prejemke svojemu uradništvu. Pod pretvezo poplave so se izvršili prvi odtegljaji in letoš drugi — za nabavljajke zadruge. Dolžna razlika se obljublja od leta do leta, od vnanjega poso-jila do posojila. V srcih državnega uradništva se pa vzbujajo in raste gnev, pada veselje do dela in veselje do življenja...

Obup tare družine, obup lega v srca družinskih očetov in mater!

A vsega tega ne vidijo naši narodni poslanci, vsemu temu so nedostopni — to stopa v ozadje spricho strankarskih bojev, ki se jim zde važnejši od vprašanj zadovoljitve državnega uradništva, od vprašanj eksistence tiso-čev in tisočev.

V nasprotju z odpomočjo in ustvarjanjem ravnovejšja sprejemajo zakone, ki do-našajo nova bremena državnemu uradništvu. Stanovnjaki zakon je pognal najemnino v neznošno višino, da mora vsak mesec odšteti državnemu uradniku polovico svoje plače samo za stanovanje. Stanarina, ki že prej ni dose-zala višine najemnin, je pa ostala neizpre-menjena in nosi naravnost v posmeh vsemu svoje ime. Z davčnim zakonom so se naložila ogromna bremena državnemu uradništvu.

Nihče pa ne pomisli, da kolikor mora dati državni uradnik za te poviske, si mora pritrpati edino pri prehrani in obleki, kar gre na račun njegovega zdravja, njegove de-lovne zmoglosti in na račun zdravja in za-dovoljstva njegove družine.

Danes vse tarne, vse godrnja in je ne-zadovoljno. In to po pravici, kajti to življe-nje, ki ga živi državno uradništvo, ni vredno imena življenja! Vsakdo je primoran gledati za postranskimi dohodki, ker s svojimi red-nimi prijemki ne more preživljati ne sebe in ne svoje družine.

Prevedba kronskih upokojencev na di-narske plače se ne gane z mrtve točke in za-man je vse tarnanje, zaman so vsi koraki in vse uloge za rešitev tega vprašanja. Zakon, ki je jasen, se ne izvede in velja dvojna me-ra — ena za nekatere stroške državnega urad-ništvu, ki so že prevedeni in druga za učiteljstvo.

Organizacija je napravila že nešteto vlog in predlogov za izboljšanje gmotnega stanja. Protestirala je proti odtegljajem za poplave, a odločilni mogotci so šli preko protesta de-settisočev; protestirala je proti odtegljajem za nabavljajke zadruge, a zopet so gluha ušesa merodajnih faktorjev, ki tirajo z raz-nimi izgovori na finančni zakon in poobla-stilo stvar naprej; za prevedbo upokojencev so bili storjeni nešteti koraki, dobljenih je bilo polno obljub, a vse zaman — čas teče in vprašanje se ne gane z mrtve točke.

Zakona neče nihče več spoštovati! Merodajni činitelji imajo od organizacij vse predloge za ureditev gmotnega in prav-nega vprašanja uradništva in učiteljstva po-dane. Tudi naša organizacija je sodelovala pri izdelavi predlogov za revizijo uradniške-ga zakona. V kolikor ni bilo mogoče tam vnesti specialnih zahtev, so jih organizaci-ji predstavitelji vnesli v projekt šolskega za-kona.

Toda revizija uradniškega zakona čaka na boljše čase, da pride kriza državnega

uradništva do vrhunca; še več — že v naprej obetajo, da z revizijo ne bo izboljšanja, ampak se izvrši le prenos enega dela dra-ginjskih doklad na plače, poslabšati pa ho-čejo pravni položaj v korist države, a v ško-do uradništva. Projekt šolskega zakona bo čakal najbrže zopet vladne krize in s tem bomo čakali zopet na nov projekt.

S tem vprašanjem pa bodo čakale še na-dalje rešitve nadzorniške doklade, upravi-teljske doklade, kurivo za učiteljstvo, uredi-tev stanovnjanskega vprašanja itd., itd.

Taki so izgledi!

Izboljšanje službenega razmerja učiteljstva narodnih šol na Češkem.

V svoji oktobrski številki prinaša »Služ-beni Vestnik« češkega prosvetnega mi-nistrstva predpise o službenem razmerju učiteljstva osnovnih in meščanskih šol. Ti predpisi so službeno pragmatika, ki dopol-njuje zadnji zakon o plačah iz leta 1928., ki se kratko imenuje učiteljski zakon. Veljav-nost pragmatike sega nazaj do 1. decembra 1926, samo predpisi glede kvalifikacije in disciplinskih pregreškov so stopili v veljavo šele s 24. oktobrom t. l.

Po novi naredbi se ustanovljajo posebne kvalifikacijske komisije v dveh instancah: pri okrajnem šolskem uradu in pri deželnem šolskem svetu. Za učiteljstvo državnih, t. j. manjšinskih osnovnih šol pa se ustanovita komisiji pri pristojnem šolskem nadzorni-štvu in pri prosvetnem ministrstvu. Klasifi-kacijska komisija pri deželnem šolskem sve-tu in pri ministrstvu sta prizivni instanci. Vse kvalifikacijske komisije so peteročlan-ske, delujejo z navadno večino glasov in se obnavljajo ob začetku vsakega šolskega leta. Minister prosvete imenuje komisijo, pri mi-nistrstvu, v njej je najmanj en učitelj, pred-seduje ji po činu najstarejši član. Kvalifika-cijsko komisijo pri deželnem šolskem svetu imenuje deželni predsednik, ki ji je obenem predsednik, če ne imenuje za sebe stalnega namestnika. Drugi član te komisije so do-tični deželni šolski nadzornik, gospodarski referent deželnega predsedstva in dva zastopnika učiteljstva, od katerih mora biti eden član deželnega šolskega sveta, drugi pa iz skupine, kateri pripada učitelj, ki naj se kvalifikuje. Vsak član ima svojega namest-nika.

Komisijo pri okrajnem šolskem uradu imenuje deželni predsednik ali njegov na-mestnik, komisije na sedežu nadzorništva manjšinskih šol pa ministrstvo prosvete. Obe komisiji sta podobno sestavljeni. Pred-stojnik okrajnega šolskega urada predseduje okrajni komisiji, za manjšinske šole pa urad-nik, ki ga določijo ministrstvo. Drugi člani so okrajni šolski nadzorniki, dva zastopnika učiteljstva na isti način kot pri deželnih ko-misiji in kot peti član pravnik iz uradniških vrst okraja.

Kvalifikacija je sledeča: 1. odlično, 2. prav dobro, 3. dobro, 4. zadovoljivo, 5. neza-dovoljivo. Od tretjega reda dalje se sme učitelj pritožiti na višjo instanco; ki sklepa končno veljavno.

Vojaška prezenčna služba se ne šteje za napredovanje.

Pragmatika določa dalje podrobne pred-pise za disciplinsko postopanje. Pri dežel-nem šolskem svetu in pri ministrstvu pro-svete se ustanove disciplinarne komisije. Po-leg njih so višje disciplinarne komisije pri ministrstvu prosvete. Komisije imenuje mi-nister, in sicer za dobo treh let. V njih so člani in uradniški urada, pri katerem je usta-novljena komisija in zastopniki učiteljstva vseh kategorij. Komisije razpravljajo in skle-pajo v petčlanskih senatih.

Nadaljnji odstavki razpravljajo podrob-nejo o disciplinskem postopanju, o dopustih,

In naš boj?

Naš boj za izboljšanje gmotnega stanja ne moremo več pustiti samo na vodstvu or-ganizacije. Razpresti ga moramo po vsch družtvih in do zadnjega člana. Vsi se mora-mo oglašiti v tem vprašanju, vsi moramo prispevati k temu boju! Društva naj pošil-jajo tozadevne resolucije in članke posebej »Učiteljskemu Tovarišu«, ki bo vse to stalno priobčeval na posebnem mestu, da bodo čuli naš glas merodajni činitelji ter jim bo stalen opomin, dokler ne bodo storili svoje dolž-nosti!

Ideja samoizobrazbe.*

Našlo se mnogo dece, zaposlene u noč-nom radu kod pekarskih preduzeća u Srbiji i u Vojvodini. (Sred. I. R.)

Zaposlene šegrtu po 10—12 sati dnevno često je. (I. R. Ljubljana, 1921.)

I šta sad? Kako Moderna Pedagogika da ostvari svoj cilj na ovoj deci? Kako od ove jadničadi da stvori srečne ljude? Kako? Na koji način? Kojim sredstvima? Kako, kad sreća ove dece nije u njima? Naprotiv, ona je izvan njih. U njima je samo nesreća. Ne njihovom krivicom, nego krivicom drugih, ona su u sebi donela na svet nesreću. I ne krivi-com njihovom nego krivicom društva ona provode svoj vek u teškim socialnim prilika-ma, koje im onemogućavaju svaku sreću.

Ovaj problem, koji drug OSTEREC pridaje Modernoj Pedagogici nije njen. Njime su se bavili verski reformatori, filozofi a naro-čito siti i zaludni ljudi. Ima ih koji su čitave knjige napisali, govoreći šta im na um padne. Uzmimo primer Džona Loka. On je na-pisao čitavu knjigu o tome sve samih glu-posti i neistina. Ta mu se knjiga zove **Zadovoljstva u životu**. Samo jednu misao iz te knjige. Ako je ko nesrećan, veli on u njoj, ne zaboravi da je do njega samog krivica za nesreću, jer je bog stvorio sve ljude da budu srećni. Koliko gluposti?

Ovakve gluposti nisu dostojne Moderne Pedagogike, kojoj je cilj stvaranje realnih ljudi, koji žive na zemlji i rado da bi zado-voljili svoje telesne i duševne potrebe, bez čega se ljudska sreća ne može ni zamisliti.

Na kraju smo ovoga odeljka. Zato da završimo. Veliki broj pedagoga kako u prošlosti tako i u sadašnjosti ne obziru se na stvarnost. Ne proučavajući stvarnost oni, na suprot očiglednim factima, stvaraju čitav svet iluzija i traže da im se te iluzije ostva-ruju kao veliki društveni ideali. Zato Mo-derna Pedagogika: a) odbacuje sve iluzije stvorene filozofskim spekulacijama, b) prou-čava stvarnost i c) na objektivnim činjenica-ma stvara sebi ciljeve koje ji se mogu ostva-riti. Ona je zato empirija a ne filozofija.

Prema svemu tome vaspitaču je potreba na Boscocialna Pedagogika koja proučava ne filozofiju već sredinu u kojoj raste vaspita-nik. Međutim za proučavanje sredine treba poznavanje ne filozofije već sociologije.

II.

Psihologija.

Drug OSTEREC je konzekventan. Metafizi-čar po pedagoškim ciljevima on ostaje takav i u psihološkim pitanjima, koja treba da za-nimaju nastavnika i vaspitača. Po njemu, ili bolje reći po Novoj Psihologiji, koju on za-stupa, u vaspitanju se postiže samo to, što je u razvoju čoveka organsko, to jest, što se sve njegove prasile sasvim slobodno i har-monično razvijaju. Drugi OSTEREC dalje misli da je Nova Psihologija već i danas pedagogu pružila dovoljno sredstava da se prihvati svoga novoga dela, u kome novo vaspitanje mora sprečavati neposredno mešanje raznih kulturnih tvorbi u svoj delokrug, jer bi se time sprečavalo da dete nađe samo sebe i da se čovek u danome trenutku slobodno odlučuje za ovu ili onu tvorevinu (versku, socijalnu, privrednu i drugu).

Ja sam rad, da druga OSTEREC najbolje shvatim, ali njegova misao, da Nova Psiho-logija pokušava da dostigne sve te prasile i da ih dalje razvija, ostaje za mene nešto, ako ništa drugo a ono kao nešto nedovoljno jasno rečeno. To mi ovde smeta potrebnom razvoju misli. Pa ipak, mišljenje druga OSTEREC-a, da Novo vaspitanje odbacuje mešanje kulturnih tvorevina i njegovo naivno shva-

* Ta članek je poslal »Učit. Tov.« tov. Dragiša Mihajlovič, kot odgovor na članek tov. OSTEREC-a. Priobčujemo ga, kakor doslej vse druge v tem oziru. Uredn.

o upokojitvah, o zamenjavi službenih mest, o stranskih službah, o izpremembah službe-nega razmerja in izstopu iz službe.

Za časa velikih počitnic smejo učitelji zapustiti svoje službene kraje, vsikdar pa morajo to naznaniti svojemu upravitelju in mu naznaniti tudi svoj počitniški naslov. Upravitelji imajo za časa počitnic pravico do rednega dopusta, ki se sme nastopiti šele po izvršenih zaključnih poslih in se konča pet dni pred rednim začetkom novega šolskega leta, upravitelj pa mora poskrbeti za brezhibno vršenje uradnih poslov za časa počitnic na ta način, da ima svojega namest-nika. Nastop dopusta mora javiti nadreje-nemu šolskemu uradu in mu dati svoj počit-niški naslov. Iz posebnih službenih ozirov se lahko učitelj tudi v počitnicah pokliče na svoje službeno mesto. V tem slučaju se mu povrnejo potni stroški po službeni pragma-tiki. Pri daljših kot enoletnih dopustih se prijemki ne izplačujejo in se tudi doba ne šteje v napredovanje niti v pokojnino, izje-me se lahko napravi v posebnih ozira vred-nih slučajih, če se namaša dopust na interes javnosti ali znanstva. Tudi dopusti daljši kot tri mesece se smejo dovoljevati pod istimi pogoji. Samovoljno podaljšanje dopusta se smatra za službeno ostavko.

Učitelj se poleg svoje službe ne sme pe-čati s poslom, ki je njegovemu ugledu na kvar in ki se ne strinja z važnostjo in do-stojnostjo učiteljskega poklica. Brez dovo-ljenja nadrejenega urada ne sme:

1. Voditi zasebne šole ali zasebnega za-voda za pouk in vzgojo.
2. Voditi podjetja za dobiček.
3. Sodelovati kot član pri akcijskih in drugih družbah, ki so se ustanovile radi do-bička.

4. Poučevati privatno učence zavoda, na katerem deluje in vzeti tako učence na hrano in stanovanje.

5. Ne sme sprejemati v naturalno sta-novanje podnajemnikov.

Vsako zaposlenost proti plačilu mora naznaniti nadrejenemu uradu.

Učitelj ne sme sprejemati nikakih daril niti v denarni niti v kaki drugi obliki, ki se mu ponujajo z ozirom na vršenje njegove službe, bodisi naravnost njemu ali pa nje-govim svojcem. Tudi sicer si ne sme izgo-varjati nikakih ugodnosti pod kakršnimkoli izgovorom. Za sprejem častnih daril je po-trebno dovoljenje nadrejenega urada.

V Trzinu, 4. novembra 1928.

Po E. Lippertu — A. Lajovic.

NOTE

za petje, klavir, violino

i t. d. za šolo in dom

Za naročilo

zadoloča dopisnica.

(Gg. učitelji poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni

»MATIČNA KNJIGARNA«

LJUBLJANA

LISTEK.

Volčiči.

Tudi izvidniki (skavti) imajo svoj nara-ščaj. To so »volčiči«, za katere jo najpriklad-nejša doba od osem do enajst let. Dečki v tej dobi večinoma prekipevajo razigranosti, polni so hrepenenja po udejstvovanju, želje dela, romantike, gredo se radi »vojske«, igrajo se nad vse radi, a njihovo počenjanje je večinoma brez sistema in trajne vrednosti. Brez navajanja k dobremu in brez nadzor-stva že tedaj lahko utrpe vsestransko škodo. Toda tudi silo naših malih se da voditi tako, da ima človeštvo od nje korist, mladina pa dobro podlago za bodočnost. Ker po svojem telesnem ustroju dečki do enajstega leta ne morejo delati s skavti, so Angleži ustanovili naraščaj, ki ga pri nas nazivamo kakor sem že gori omenil, »volčiči«. Tudi volčiči so tam silno razširjeni, mestoma tako, da so morale šole ustanoviti svoje posebne čete, ki jih vo-dijo učitelji. Seveda so ti učitelji skavti v pravem pomenu in svojim malim bratom vol-čičem v resnici vzorniki. Učitelji so sploh v

prvi vrsti poklicani, da vodijo izvenšolske mladinske organizacije, kjer najdejo posebno v skavtizmu široko in vsestransko možnost najkoristnejšega udejstvovanja. Posebno le-po in važno pa je delo med volčiči. Mlada deška duša je polna romantike, je pa tudi še povsem mehka in tedaj je čas, da jo obliku-jemo, previdno in pazljivo, da ostane lepa. Kazati ji moramo plemenite cilje, da začne že v srečnih mladih letih hrepeneti in stre-miti k njim. Dečke pa tako lahko osrečimo z zaposlitvijo in udejstvovanjem pri dobrih delih in življenjem v prirodi, z deli, ki mo-rejo popolnoma zadovoljiti dečka samega in njegovo okolico. Da je mogoče doseči res-lepe uspehe na tem polju, nam dokazuje zo-pet Anglija. Volčiči, skavtski naraščaj, šteje med svojimi vrstami že rešitelje, male do-brotnike in viteže. Vsa ta vrla mladina želi delati dobro, koristiti državi in vsem ljudem sploh. Poglejte Anglijo in videli boste, da to delo ni zaman. O nekem volčiču je znano, ker ni mogel stoniti drugega dobrega dela, je stanujoč v hišici pod klancem, vedno pritekkel na cesto, kadar je privozil kolesar in prosil, da mu je smel potiskati kolo po str-mini. Kdor se zamisli v svojo davno minulo otroško dobo, ve, kako globoko so se vtis-

nila v njegovo dušo dela, ki jih je gnan od plemenitih nagibov storil nesebično za svoje mlade tovariše in kakšne posledice so imeli ti doživljaji za poznejše življenje. Gojiti plemenita čustva v dečkih in jih navajati k tra-jnemu dobremu udejstvovanju, je odločilnega pomena za človeštvo.

Vzgoja volčičev temelji na sledeči ob-ljubi:

1. Obljubljam, da bom zvest Bogu, dr-žavnemu poglavarju in zakonom volčičev;
2. da bom storil vsak dan vsaj eno dobro delo.

Zakona volčičev pa sta: 1. Volčič uboga Starega volka (vodnika); 2. volčič ne stori ničesar preden ne vpraša. (Ta zakon se bo naj-brže izpremenil tako, da se bo glasil: Volčič je nepopustljiv napram samemu sebi). V bi-stvu obsega ta enostavna obljuba z navede-nima zakonomu seveda vse skavtske zakone in je vzgoja tudi temu primerno usmerjena. Volčiči so navezani na duhovno vodstvo sta-rejših še mnogo bolj kakor srednješolski di-jak. Zato so vodniki volčičev po možnosti starejši skavti, najboljši učitelji. Preko zelo enostavnega izpita »nežne šapice« pride vol-čič do izpita prve zvezde. Tedaj mora po-znati volčič državno zastavo, vezati mora

ambulantni, tkalski, skrajševalni in ribiški vozec, znati mora raznožko čez volčiča, neka-tere druge vaje z žogo in dve gimnastični vaji, prinesiti mora potrdilo od staršev, da si vsak dan snaži zobe in nohte, da diha skozi nos in razložiti mora, zakaj vse to dela.

Izpit druge zvezde zahteva že nekoliko več: volčič mora znati Morsejevo abecedo in znati z njo signalizirati, poznati mora osem strani neba; narediti mora uporaben predmet in ga darovati krdelu, predložiti mora potrd-ilo staršev, da zna očistiti obleko in čevlje, očistiti sobo (pomesti, pobrisati prah, pospra-viti itd.); nesti mora ustno sporočilo, obsto-ječe iz 15 besedi, najmanj pol ure daleč; znati mora pet gimnastičnih vaj; vodeti mora, kako je ravnati z rano in opekline na roki; v hranilnici mora imeti najmanj 15 Din.

Ti izpiti imajo namen upeljati mladega človeka v delo in početje samostojnosti, uče ga pa tudi spoštovati tuje delo.

V kolikor le dopuščajo dolžnosti hite vodniki s svojimi volčiči v prsto prirodo: na polje in gozd. Posebno zadnji nudi vol-čiču največje užitek s svojimi čudeži in skriv-nostmi. V gozdnem mraku ga obdaja pre-mnogo skrivnostnih bitij, od raznovrstnih, tajnih moči polnih gob do stoletnih dreves-

tanje postanka socijalnog osećanja, daje nam razloga za nekoliko misli o Psihologiji i njevoj vrednosti za nastavnika i vaspitača a to će reći za učitelja.

Posmotrimo je prvo u odnosu na nastavu pa onda u odnosu na avspitanje i ako to dvoje uvek ide jedno s drugim.

Pre svega drug Osterc mnogo veruje Psihologiji u opšte a naročito Novoj Psihologiji. Ta je njegova vera tako duboka da bi po toj veri Nova Psihologija trebala da stvara dečje ličnosti po ciljevima Pedagogike lako i brzo. Ova vera druga Osterca ranijega je porokla. Nju su porodili radovi Mojmana, Tornadajka, Prajera, Šinea, Šterna, Binea, Štenli Hola, Baldvina, Čemberlena, Titera, Šarka, Goltona, Keteka i mnogih drugih psihologa. Radovi ovih ljudi stvorili su na osnovama Pedagoške Psihologije Eksperimentalnu Pedagogiku, koja je ova veru popela do vrhunca. Na žalost ova se vera u Pedagošku Psihologiju pokazala iluzornom. Na tu iluzornost ukazao je još Džems u svojim Leksijama iz Psihologije napisanim za učitelje. Mi smo, govorio je on tamo, preživeli vreme neobičnog zanosa psihologijom; stvarani su psihološki laboratorijumi i katedre za Psihologiju; pokretani su psihološki žurnali; svi su govorili samo o psihologiji; ipak svi nepraktični eksperimenti i pedantska ispitivanja pamćenja, pažnje, asocijacije i drugo, što nam se nameće kao jedinstvena osnova jedino naučne Pedagogike, malo su što dali učitelju.

U tačnost toga zaključka mora verovati svaki ko je proučavao tekstove Binea, Šterna, Alise Dekedr, Berta i drugih. Apstrahujući njihovu opširnost i njihovu komplikovanost, koja ih često puta čini za učitelja neupotrebljivim, oni učitelju kao nastavniku ne daju ništa pouzdano. Zato se vrlo često psiholozi koreguju pedologom i sociologom.

Da navedemo jedan lep primer toga falšeta, koga veliki broj današnjih pedagoga i psihologa nije svestan. Taj primer daje nam P. P. Blonski u svome delu Pedologija. On navodi ovaj slučaj. Kod nas u školi, veli on, u prvom odeljenju, bio je jedan devetogodišnjak. Ma kako da smo s njim postupali, u nastavi se od njega dobilo vrlo malo; u razredu se mučio, drugovima se nije približavao, nije mogao naučiti pismenost kako treba. Na našim školskim večima često smo o njemu govorili, ali ma kakve nastavne i vaspitne metode da smo preduzimali, ni do nekog rezultata nije došlo. Tada nam je palo na pamet da našeg mališana podvrgnemo pedološkom ispitivanju. I zaista, posle svestranog ispitivanja pokazalo se da on u samoj stvari nije devetogodišnjak, već jedva šestogodišnjak. I ne gledajući na to, što je po krštenici imao 9 godina, što se on u istini rodio pre 9 godina, on je ipak u svemu bio šestogodišnjak — i anatomski, i fiziološki, i psihički.

Šta nam je za našu praksu dalo ovo saznanje, da je on u samoj stvari šestogodišnjak? Nikako ranije ni nismo mogli shvatiti zašto on tako često ide u dečji vrt gde sedi po čitave časove, čak i u praznoj sobi, za sve vreme zanimajući se sa azbukom Montesori. Neki od nas to ranije nisu ni primećivali, neki su se na njega i ljutili. »Devetogodišnjak, a teži k mališanima!« Tek sad posle pedološkog kabineta nama su se otvorile oči, i mi smo razumeli, da je dečji vrt za njega najbolja sredina, i da za njega nisu školski metodi obučavanja pismenosti. Do pedološkog ispitivanja mi smo bili pristupnici prema ovome detetu: držali smo ga u sredini koja je za njega bila tuđa na poslovima koji su za njega bili teški, uzalud trošili vreme i snagu i škodili mu.

A šta se tek može reći za ogroman broj dece koju radaju sifilitični, tuberkulozni, alkoholom i raznim drugim polnim bolestima

* R. R. Blonski: Pedagogija, izdatelstvo »Rabotnik Prosvetljenja« Moskva 1925.

nih velikanov, ki vsi vzbujajo sveti strah in spoštovanje. Tam v prirodi v pričo lepega božjega stvarstva se dečku čisti duša in dviga sree. Kje mu moreš bolje predočiti in dokazati božanski izvor stvarstva kakor ravno sredi prostranih gozdov in vrhu razglednih vrhov? Mladina pa je dovezeta za vso lepoto prirode in čudovitost njenih bitij. Pri tem, da pridobiva duša trajnih zakladov in stikov z najlepšim kar more nuditi zemlja, pridobiva tudi telo, kajti kaj mu more bolj koristiti kakor sveži zrak, voda in sonce?

Danes imamo v Sloveniji le prav malo voličev. Edini mariborski steg izvidnikov ima malo boljše krdele teh malih naraščajnikov. Temu je krivo pomanjkanje odraslih vodnikov, ki bi, polni ljubezni do mladine, hoteli pridobiti skavtskih znanosti in žrtvovati nekoliko svojega prostega časa dečkom. Kakor sem že preje omenil, bi bili učitelji v to najboljše poklicani. Z ustanovitvijo voličev pa bi izredno mnogo koristili narodu, ker bi njegov naraščaj vzgajali k dobremu, predvsem k ljubezni do vseh, kar je našemu od političnih in drugih strasti razdvojenemu narodu tako zelo potrebno.

JOSIP DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

II. razred.

(Konec.)

Pravopis. Razstavljanje i prostega stavka v besede; prva beseda se piše z veliko začetnico; na koncu stavka je pika; besede na »je« in »nje«; besede, ki se končujejo na zveneče soglasnike; krstna in rodbinska imena; hišna imena; vasi v občini; vasi v drugi

ma zaraženi roditelji? A šta li tek za decu Radničke Klase, koju od začeca do groba čekaju jad i čemer, koji ih guše telesno i duhovno?

Stvar je jasna; u ovakvim slučajevima ne pomažu ništa ni individualna psihologija ni psihoanaliza, pa ma koliko to one na to pretendovale.

Ali podimo dalje. Da vidimo koliko individualna psihologija i psihoanaliza daju vaspitaču snage za ostvarenje vaspitačkih ciljeva. (Konec prih.)

Splošne vesti.

— Teškoče pri izplačilu razlik vdovom. Pri izplačilu razlik vdovom po umrlih državnih uradnikih so nastale teškoče. Delegacija ministristva financ in sodišče smatrata, da te razlike ne pripadajo samo vdovom po umrlih državnih uradnikih, ampak sploh vsem ožjim družinskim članom, dedičem po umrlem državnem uradniku. Pravico do razlike pa imajo tudi upniki, ki dosedaj niso mogli izterjati dolgova po pokojnem uradniku. Iz tega razloga bo delegacija ministristva financ odala sedaj spiske vdov, ki pridejo v poštev za izplačilo razlik, pristojnim okrajnim sodiščem, kjer so se vršile zapuščinske razprave po umrlem državnem uradniku. Ta sodišča morajo ugotoviti, ako je poleg vdove še kak zakoniti dedič, ki ima pravico do razlike, oziroma, če so se prijavili kakki upniki, ki še niso izplačani. Ako se otroci (sinovi in hčere) odpovedo razliki v korist vdove, dobi vso razliko izplačano vdova. V tem slučaju bo šlo gladko, če ni nobenih upnikov. Ako se pa to ne zgodi in če obstojajo upniki, se pa obnovljena zapuščinska razprava zna zavleči. Pretečeni teden je bil član vodstva pov. UJU pri merodajnih faktorjih na sodišču in pri delegaciji ministristva financ, ter je zainteresiral merodajne činitelje, da se zadeva pospeši. Isto je storila Zveza državnih nameščencev. Opozarjamo vdove, da pospešijo razpravo in izjavo tudi same pri zapuščinskem okrajnem sodišču, da pridejo čimprej do denarja.

— Kakor smo prejeli naknadno zadnjo informacijo bo delegacija ministristva financ poslala vdovom direktno priznanice, ki jih morajo izpolniti. S temi priznanicami se morajo zglasiti pri zapuščinskem okrajnem sodišču, ki jim bo dalo potrebno potrdilo, da so one zakoniti dedič, ki je upravičen dvigniti razliko.

— Izplačilo »razlike« od oktobra 1923 do maja 1924. Po »Otinovniškem glasniku« štev. 139 posnemamo tole vest, ki mora zanimati vse državne nameščence, zlasti upokojence: »Na željo bivšega finančnega ministra g. dr. Markovića se je izločila iz 10 milijonskega kredita za izplačilo te »razlike« vsota Din 1.000.000, ki naj bi služila za izplačilo razlike posameznikom, ki so v izjemno nepovoljnih gmočnih razmerah in bi jim bilo izplačilo v resnici za rešitev v bedi. Nameni g. ministra Markovića so bili čisti in plemeniti in se jim ne da nič očitati. Toda čim je omenjeni odlok stopil v veljavo, se je — žal — videlo, da se te intencije ne morejo oživotvoriti. Za izplačilo iz tega izločenega milijona so se zglasili mnogi, ki se baš ne morejo prištejati v vrsto najbolj potrebnih. Prvi so se zglasili visoki državni funkcionarji, ki se sicer ne morejo pritoževati nad nezadostnimi prejemki. Umevno, se ti niso omejili samo na to, da bi predložili formalno prijavo, temveč so izkoristili ves svoj vpliv in vse zveze, da dosežejo izplačilo. Ob taknem stanju se je na pristojnem mestu takoj ugotovilo, da je cilj, ki ga je imel ta milijon, popolnoma zgrešen. V sled tega je na predlog generalne direkcije računovodstva g. finančni minister odločil, da se kredit 1.000.000 Din, oziroma ostanek, mekaj nad 800.000 dinarjev — okoli

občini, imena gora, hribov, potokov, luž, travnikov, gozdov in jam; imena psov, goved in konj; samostalnik v zvezi s predlogi; nedoločnik; zloženi glagoli; pretvarjanje sestavkov v sedanjih, preteklih in prihodnjih čas; pretvarjanje stavkov v ednino, dvojino in množino; pogojnik; dvopičje in vejica pri nastevanju predmetov; vprašanja; odgovori; povelja, ukazi in prepovedi. Napake v dnevniku naj služijo kot podlaga za pravopisne vaje. Vsaka vaja naj bo enoten sestavek, ki naj se ozira na določen predmet ali pojav, obenem pa naj upošteva le eno pravopisno pravilo, n. pr. se isti samostalnik ponavlja v raznih sklonih ali isti glagol v raznih oblikah, piše se o bližnjih vaseh, o domačih živalih in se cmenjajo imena.

2. Računstvo.

Računanje: Štetje do 100; ne glede na mestno vrednost; nato razvrstitev po desetih; seštevanje, odštevanje in množenje, najprej v desetih, potem preko desetice; poštevanka z 10, 5, 2, 4, 3; deljenje in merjenje brez ostanka; polovice; četrtinke; pisemne računске naloge. Od začetka računajo le s predmeti: denarjem, cveticami, listi, sadovi, grahi, žitnimi zrnji, paličicami.

Merski sestav: Štetje z dinarji in parami; merjenje z metri in centimetri; tehtanje s kilogrami in dekagrami; merjenje vode z litri, pol litri, četrtinkami, osminkami in šestnajstinkami; koliko dni, tednov, mesecev ali let je minulo od kakega dogodka; koliko ur in minut traja kakó delo; koliko sekund je minilo od enega udarca do drugega; kolikokrat dihne človek v eni minuti; kolikokrat udari srce v eni minuti; koliko cm² meri kvadrat, pravokotnik, romboid ali romb na papirju, ki je kvadriran na cm², koliko dm² na tabli, ki je kvadrirana na dm², koliko m² na dvorišču, ki je kvadrirano na m². Kvadrirajo otroci v višjih razredih.

„Izbrala sem“

pravi razumna Mica. „Med vsemi snubci tistega, ki mi je prinesel RADION. On misli na to, da sebi in meni olajša življenje, kot to dela RADION pri perilu. Z RADIONOM ni več mučnega pranja in mencanja, ker pere sam.“

Varuje perilo!

200.000 so že odnesli — prenese v korist one vso te 9 milijonov, ki naj služi za izplačilo služiteljev, upokojencev in družin umrlih uradnikov. G. minister se je potemtakem v interesu pravičnosti, ki je edino na ta način mogla biti zavarovana, odrekal pravici, dani mu s sklepom ministrskega sveta, da odobrava izjemno izplačilo prejemkov. — Odlok g. ministra moramo samo pozdravljati, ker vsi vemo iz skušnje, da so »izjeme« od rednega postopka v upravi v večini primerov nepravilne pa tudi nemoralne. Na ta način pa je prerezana možnost vsakega favoriziranja in zlorabe osebnih zvez in prijateljstva. — Sedaj je pripravljena v generalni direkciji razdelitev kreditov po plačilnih blagajnicah in bo v najkrajšem roku izvršena. Zal, kredit ne zadostuje, da bi prišli na vrstni red služitelji, kolikor se jim razlike niso poravnale že prejšnji dve leti, potem upokojenci s polnimi službenimi leti, oziroma dopoljenim 65. letom starosti, nazadnje pa družine umrlih uslužbencev, ki so bili prevedeni in razvrščeni ter si pridobili pravico do razlike. Zahteve plačilnih blagajnic presegajo vsoto 25 milijonov dinarjev, dočim je kredit manjši kakor 10 milijonov. V sled tega bodo vsakega prvenstveno izplačane v vsej državi družine umrlih uslužbencev. — V zvezi s tem priobčujemo, da dela po zanesljivih vesteh gosp. finančni minister intenzivno na tem, da se izpelje neka operacija, ki naj mu nudi sredstva za likvidacijo vseh državnih višjih dolgov, med katere pridejo na prvo mesto uradniške razlike in ostale uradniške še neporavnane zahteve. Računa se, da se bo mogla ta operacija končati v dveh ali treh mesecih, tako da pridemo vsi na vrsto še v tekočem bužetnem letu. — Če bo sreča mila in se to uresniči, ne bo prezgodaj. (»Naš Glas«).

— Razlika se uradnikom izplača v celoti. »Slovenec« poroča: »Finančni minister gosp. Subotić je izjavil časnikarjem, da je takozvano švedsko posojilo gotovo ter da se bo uporabilo za višee dolgove. Kakor je izvedel Vaš dopisnik, se bodo s tem zneskom pokrili vsi dosedanj višči dolgovi, ko bo posojilo realizirano, med njimi tudi izostanek razlik plač državnih uradnikov.

— Seja širjega sosveta UJU — poverjeništvu Ljubljana se bo vršila 8. decembra 1928 na Zidanem mostu. Dnevni red bomo objavili pravočasno.

— Prevedba kronskih pokojnin. Pri dolečevanju dinarskih pokojnin starih kronskim upokojencem in upokojenkam kažejo nekatera ministristva čudno skrb za pravičnost in »enakopravnost«. Dočim so v nekaterih resortih upokojenci s »kronskimi prejemki« že prevedeni, in sicer točno po uredbi, delajo v drugih centralnih oblastvih vedno nove zapreke in ovire ubogim kronskim pensionistom. Posebno v finančnem ministristvu

je opažati veliko »naklonjenost« tem največjim revežem. V celi vrsti slučajev so odmerili upravičencem(kam) prenikze pokojnine, dasi je ljubljanska finančna delegacija izdelala zanje strogo po zakonu in uredbi predloge. Brez utemeljevanja so določili pokojnine z znatno nižjimi zneski nego jim v resnici pripadajo. Predlogov ljubljanske delegacije sploh niso upoštevali. — Proti takemu postopanju je čuti vsak dan več pritožb, ki so tembolj upravičene, ker se tudi s to, po 10. letih dosežen korekturo pokojnin slabi in čisto nevzdržni položaj upokojencev komaj izboljša. (»Naš Glas«).

— k Razprave. Izdaja Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani — 1928. — IV. del. — Knjiga vsebuje sledeče razprave: 1. Peter Skok: O simbiozi i nastanku starih Romana u Dalmaciji i na Primorju u svijetlu onomastike. 2. Anton Bajec: Romanizacija in jezik rimskih provinc Norika ter obch Panonij. 3. Ivan Prijatelj: Slovensko, slovansko in južnoslovansko vprašanje pri Slovincih na prelomu 60-ih in 70-ih let. 4. France Veber: Problem predstavne produkcije. 5. Fran Bradač: Arhitektonika in Simetrija v stari klasični poeziji. — Knjiga se naroča pri upravi Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani, Univerza.

— Seja šolskoupavnega odseka pov. UJU bo v soboto 10. novembra 1928 ob 15. uri v Učit. tiskarni v Ljubljani.

— Solski zakon. Prosvetni minister je oddal projekt zakona o narodnih osnovnih šolah dne 31. oktobra t. l. narodni skupščini na uzakonjenje. Vsi narodni poslanci so že dobili projekt v proučevanje.

— Šolskoupavni odsek v Mariboru prosi vsa učiteljska društva kakor tudi posameznike, da mu pošljejo gradivo, ki spada v njegovo področje, čimprej v obravnavo. Posamezniki naj vpošljejo potom svojega društva. Prejšnje gradivo se je po večini že predelalo, novega pa dohaja jako malo, dasi bi bilo materijala več nego dovolj. Ne zanašajte se samo na druge! Uspešno delo je mogoče le s sodelovanjem vseh. Gradivo naj se pošlje poverjeništvu Ljubljana, katero ga potem dostavi po zabeleži odseku.

— Učit. dom v Mariboru opozarja na rubriko »Naša gospodarska organizacija« v današnji številki. Ako se poprimemo intenzivnega dela za U. D. z uporabo in širjenjem zaloge ter s poravnavo članarine, moremo s sigurnostjo računati, da realiziramo svoj cilj že s prihodnjim šolskim letom.

— Zveza državnega uradništva. Dne 2. in 3. novembra t. l. se je vršila pod predsedstvom dr. Mike Jovanovića seja glavnega odbora Zveze državnih nameščencev. Prisotni so bili vsi člani glavnega odbora in delegati pokrajinskih zvez. Slovenijo sta zastopala g.